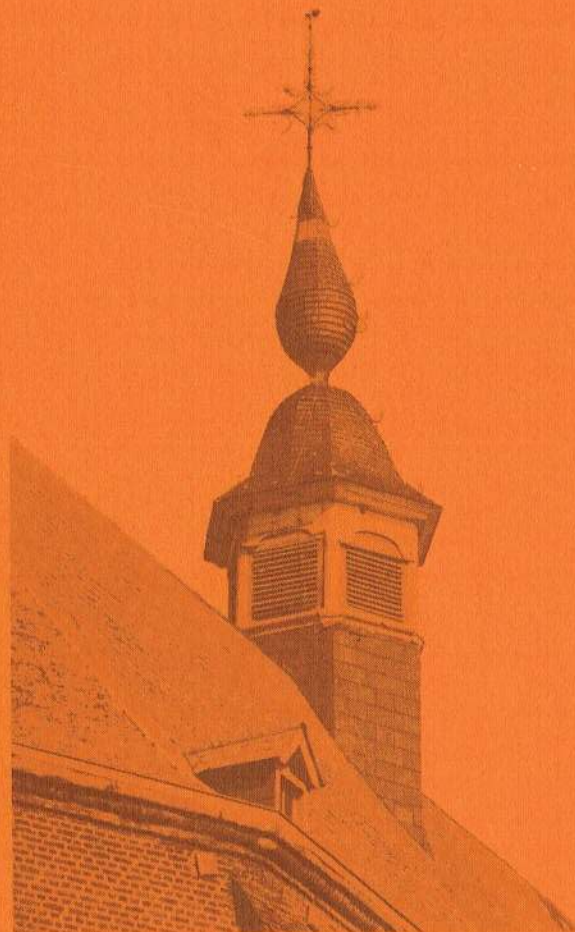

Verantwoordelijke uitgever:
Tony Van Wijck, Maastrichtersteenweg 11 - 3680 Maaseik (B) — Druk Alberts, Maaseik

de maaseikenaar

3-maandelijks contactblad

jaargang XIII - 1982 / nr. 4 oktober/november/december

inhoudstafel

Woord vooraf	1
Nieuwjaar	2
Toponymisch praatje <i>De Loerstraat</i>	4
Maaseik nam afscheid van Z.E.H. Overbeek	7
Vijfendertig jaren werking van de culturele, geschied- en oudheidkundige kring	9
Wist ge dat	11
Stedelijke Openbare Bibliotheek	12
Wist ge dat	14
Maaseiker Nieuwsbrief (3)	15
Van helden en heldendaden	13
Wist ge dat	17
Uit de oude doos	18
Maaseiker rariteiten	19
Van helden en heldendaden	21
Wist ge dat	21
Heilig Wammes	22
Kalender feestelijkheden '83 Stad Maaseik	22
Dank aan Mevr. Van Heteren	
Welkom Mej. Christel Salaets	23
Aw mezeiker leedsjes en gedichsjes	24
'Groei van een dorp' te Wurfeld	26
Maaseikenaren publiceren:	29
De wedergeboorte van de Maaskozakken	30
Maaseiker kruiswoordraadsel	32

Onze omslag: Detailopname van één der stadstorens

Toren van het Urselinenklooster

Erik Martens

woord vooraf...

Weer is een jaar voorbij, het bracht ons allen goede en kwade dagen, een zomer vol zon en een heetgebakerde herfst gedurende de kiesstrijd.

De redactie van dit tijdschrift dat weldra met uw aller steun zijn 14de jaargang ingaat, meent alle Maaseikenaars, van welke kleur ook, te moeten gelukwensen die zich kandidaat stelden bij de verkiezingen van oktober laatstleden.

1983 staat voor de deur en wij allen zijn benieuwd naar wat het ons brengen zal. Wij van onze kant wensen niet alleen onze lezers maar alle stadsgenoten een gelukkig jaar, een jaar van voorspoed en samenwerking. En wij menen deze wensen nog het best te kunnen verwoorden met een gedicht, geschreven door een onbekende Maaseiker poëet 't Rijmerke' en gepubliceerd in het nieuwjaarsnummer van de 'Maes- en Kempenbode' van 1983, een nummer dat ons bereidwillig ter hand werd gesteld door de Heer Bert Van Venckenray, wiens grootvader de uitgever van dit weekblad was.

De tijden zijn natuurlijk veranderd. Onze stad heeft ondertussen zijn elektriciteit gekregen, alhoewel niet gratis zoals de dichter 90 jaar geleden hoopte. De trams zijn er ook gekomen... en ondertussen weer gegaan.

De armoede onder de arbeidende bevolking waarop in de 7de strofe wordt gezinspeeld, behoort gelukkig ook tot het verleden en de politieke allusies vanaf strofe 10, waarvoor onze excuses aan sommige stadsgenoten, tonen ons de felle en onverzoenlijke tegenstellingen die er toen heersten, en die naar wij menen, eveneens tot het verleden behoren.

De redactie

Hernieuw NU uw jaarabonnement voor 1983.

Stort vlug 250 fr. op rekening nr. 001-0678921-94

t.n.v. 'De Maaseikenaar', Venlosesteenweg, 3680 Maaseik

Dank, wij zorgen voor de rest !

nieuwjaar

Het toneel valt voor op het tipken van den hoogen toren der parochie-kerk en wordt beschreven in de taal, waarin onderstaande samenspraak gevoerd wordt: in plat Maeseycksch.

*Dao sluit op den tore de middernachtoor
En het jaar tweeën negentig... paaf.
Het vilt en verzunkt en du zuis het neet mie
Krek wiej eine stein in de graaf.*

*Ze broor 'Drie en negentig' stuit aan de deur
En klopt: Doot mer oop, det ben iech.
'Ho, ho, zik ins iers waats du brungs aan de luj
Get goods of get kwaods, Weè bis dich?'*

*'Ich ben wie den heilige man, Sinterklaos:
Waat good is, geëf ich aan de gooi:
Mer vlegels en schoerken en waat neet en dougt,
Die kriege van mich met de rooi.*

*'De bouren (de braafste luuj oenger de zoen)
Die kriege van mich dreimaol mie.
As van miene veurzaot, in koren en terf,
In haver, hui, groment en klie. (1)*

*Gein onweèr of water, gein zeekte in de stal;
Ze hebben in alles geluk.
Het vie kumt aan pries, en de kui gaon doorein
Aan tachtig en negentig stuk. (2)*

*De winkels van binnen en bouten de stad
Verkoupen den hielen dag door;
Het geldj kumt as water nao binnen gestroumd
Tot boven in hun coffer-foor. (3)*

*Het wirkvolk en d'ambachtlui klagen neet mie: (4)
Ze hebben het dobbel te doen.
Van 's murgens tot 's aôvends de pan op de staôf
En 's Zoendaags de pot mit 'n hoon.*

*De meèsjes van dertig of viertig jaôr aud
En al waat neet trouwen en kost,
Oentvangen dit jaôr énen deftige man
'n Peperkooksman mit de post.*

*Maeseyck kriegt den tram en det zonger veul leid
En gratis d'elektricieit;
Die flikkert en brandt: det heèt neemes gezien
Zoelang es Maeseyckske besteit. (5)*

*Aan geuze-rapalje gèef ich van de rooi, (6)
Ich vèeg ter mer op, klits, klats, klaats.
En giesel en smik ze, zoe lang ich mer kan
Al blieve ze doed op de plaats.*

*Ze dachte: d'Herzeening brungt oes weer aan 't roor, (7)
Mer ich pak ze vast met de slip
En gooi ze van boven tot oenger in de graaf:
En alleman zeèt: ze zeen R.I.P.*

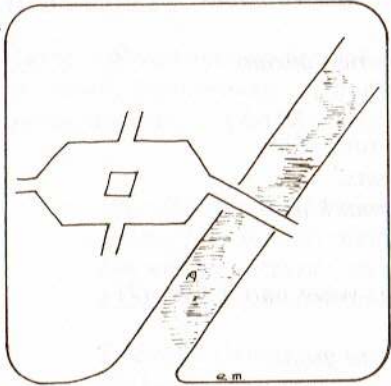
*Doe hebs noe gehuurd waat ich doon wil en zal:
Veur deftige lui niks as good
Mer onier en buïze veur 't geuzegespuis
Doog op noe en hub gooie mood.'*

*'Koem in, Drie en negentig, welkom in 't land
Mer houd auch die woerd en pas op.
Want angers den geist du nao twiemaôl zes maônd
Den toren oet, hals euver kop.'*

*Det heb ich gehuurd deze nacht aan de kirk
En waat ich verteld heb, is waôr.
't Zal good gaôn en 't Rijmerke winscht aan oech al
Van harten é zalig nuÿjaor.*

't Rijmerke

- (1) haver, hooi, nagras en klaver
- (2) De dichter wenst de boeren een prijs van 80 à 90 fr. voor een koe
- (3) coffre-fort: brandkast
- (4) Deze strofe bevat een allusie op de werkloosheid. De dichter wenst de arbeiders een gevulde spekpan op de kachel en 's zondags een kip in de ketel.
- (5) De twee verzuchtingen van Maaseik waren: de straatverlichting en een tramverbinding
- (6) Geuzen: de door de katholieken gebruikte scheldnaam voor de liberalen. Deze laatsten duiden hun tegenstanders aan als 'calotten'. rooi: roede, gesel
- (7) De herzieningen van de kieswet van 1878 had tot doel het aantal liberale kiezers te doen toenemen.

toponymisch praatje

de loerstraat

In mijn jeugd - zo lang geleden is dat ook weer niet - was de Loerstraat, die van de Pelsersstraat naar de wal voerde, een ideale speelstraat, nog voor dit woord was uitgevonden. Verkeer was er niet, behalve een enkele man die met zijn kruiwagen naar zijn tuin trok. En veel bewoners kende de straat evenmin. Zowel links als recht stonden er een drietal huisjes, de rest van het straatje bestond uit moestuinen die van achter bakstenen muren hun stilte over het straatje uitgeurden.

Op de hoek naast de cinemazaal Koningin Astrid, bij de bevolking beter bekend als de *Blauwe Zaal*, lag het café De Vriendenkring van het echtpaar Deluycker. En in de zijmuren waren enkele ijzeren ringen bevestigd, waar bij het cowboyspel van de buurtjongens, de gevangenen werden vastgebonden, alvorens zij de gruwelijke folterdood zouden sterven.

En daarachter lagen de enkele kleine huisjes, waarin rustige mensen woonden die in de buurt alleen bekend waren onder hun typische bijnamen.

De mensen uit de buurt noemden het straatje steeds het 'Konvent', en eerst vele jaren later besefte ik dat het het woord convent of klooster was, zodat het straatje dus genoemd werd naar het nabijgelegen Capucijnenklooster, thans Instituut-ter-Engelen.

In het begin van deze eeuw was het Convent bewoond door bezembinders, leurders en andere *vaerende gesellen*, en hun leven speelde zich meer op straat af, dan in hun woningen. De meest bekende bewoner was wel *Koeb van de Wolkniën* en zijn zuster *Bet*. Koeb, van wie men in Maaseik nog steeds vertelt dat hij erin slaagde om met een eitje op een lepel die hij in de mond hield, over de Maas te zwemmen, en die in het boekje *De Kermis van Rosse Lei* van de Tongerlose schrijver *Jaak Langers* werd vereeuwigd. De familie de Wolkniën - eigenlijk heette zij Meuris - baatte in het straatje een nachtverblijf voor zwervers uit, dat door de Maaseikenaars spottend *Hotel Meuris* genoemd werd. Over Koeb gaan er nog heel wat sterke verhalen.

Omstreeks 1930 kwam hij aan zijn einde toen hij bij het snoeien van canada's langs de beek aan Meurkenshof uit een boom viel.

Het Loerstraatje liep vroeger dood tegen de wal en daar dwars onderdoor liep een grote riool, een *kaanjel* zeiden de mensen, waardoor het regenwater van de straten naar de stadsgracht werd afgevoerd. Langs een stenen trap kon je bovenop de wal geraken, waar in de zomermaanden Paus van Wenen zijn *kennepen* koorden vlocht. De vezels waren aan een paal gebonden en steeds draaiend met een houten kruis in zijn handen, waarvan het andere eind van de vezels waren bevestigd, liep de man steeds achteruit. Een merkwaardig beroep was het wel: om vooruit te komen in het leven, moest hij steeds achteruit gaan...

De officiële naam van het straatje luidde echter de Loerstraat, en om deze naam te begrijpen, die helemaal niets met een of andere vorm van loeren of ander voyeurisme te maken heeft, moeten wij teruggaan naar de middeleeuwen.

Enkele vermeldingen uit oude Maaseiker archiefstukken maken dit duidelijk:

- 1549: opt oert van der Loererstraeten.
- 1608: bij die Loerestraet.
- 1610: dat Loeyer Straeten.
- 1614: omtrent die Loer Straeten.
- 1622: dat loehuys in de Loier straetten.
- 1651: die Loyer Straet.

Uit deze enkele attestaties wordt de betekenis van de naam iedereen duidelijk. Het Middelnederlandse woord *Loyere*, wat ook wel eens *loere* betekent, looier, de benaming van de huidenbereiders, de ambachtslui die uit dierenhuiden bij middel van *looi* of gemalen boomschors leer bereiden. Nu was het in een middeleeuwse stad de gewoonte dat burgers die eenzelfde beroep uitoefenden, vaak in dezelfde straat woonden, die dan ook naar hen genoemd werd. Zo heeft Maaseik naast de *Loerstraat* ook nog een Pelsersstraat, de straat der pelsers of bontwerkers en een *Vullerstraat*, de straat waar de lakenvolders woonden.

Het bedrijf der looiers was alles behalve milieuvriendelijk: de huiden verspreidden nu niet bepaald een aangename geur en dat was de reden dat de looiers met hun looihuizen in alle steden dicht bij de wallen en niet in het centrum te vinden waren. De looihuizen zelf stonden inderdaad ook in deze straat, zoals niet alleen uit de bovenvermelde attestatie blijkt, doch ook uit de volgende uit de 16de eeuw *dat loehuys mytten moeshoff daer achter gelegen in de Loerestraet*.

Een ander 16de-eeuws dokument vermeldt de volgende omschrijving: *Ynt straetgen gaende van der Pelsersstraeten totten Loere Thoeren*.

Hieruit blijkt dus dat op de wal op het einde van dezelfde straat één der verdedigingstorens stond, die de *Looierstoren* genoemd werd. Deze naam wijst erop dat het ambacht der looiers bij een eventuele aanval op de stad

dit gedeelte der wallen moest verdedigen en deze toren moest voorzien van manschappen. De middeleeuwse ambachten hadden namelijk ook een militaire defensieve taak.

Eeuwen later, de waltoren was reeds lang verdwenen, zou er op dezelfde plaats een houten huisje gebouwd worden, waarschijnlijk eveneens een wachthuis. Zo lezen wij in een notariële akte van 1728 *Het Loyerstraetje gaende naer het holteren huysken*. Op deze wijze ontstond de 18de en 19de eeuwse benaming *Houten Huisjesstraat*, een naam die echter geen lang leven beschoren was. De oude naam Loerstraat is gelukkig blijven bestaan.

Want namen, zelfs van kleine straatjes, zijn meer dan dorre aanduidingen: namen vertellen verhalen.

Martin Boonen

De Loerstraat vóór de Eerste Wereldoorlog. Rechts tegen de muur de statige en bebaarde gestalte van Koeb van de Wolknien en boven het middelste huis het opschrift van Hotel Meuris. In het midden een vrouw met de hondekar waarmee de bezems werden rondgebracht. (Ansicht verzameling L. Daniëls).

maaseik nam afscheid van z.e.h. overbeek

Op 9 oktober 1982 nam Maaseik op waardige wijze afscheid van pastoor Jan Overbeek, die in dezelfde functie benoemd werd in de parochie van het H.-Kruis te Runkst-Hasselt, in opvolging van Kruisheer Jan Lijnen, op pensioenleeftijd.

E.H. Overbeek werd geboren te Tilburg op 18/12/1927, volgde lager onderwijs bij de Fraters van Tilburg, deed zijn Humaniora bij de Kruisheren te Uden en trad in die orde te Neeritter in 1947. Filosofie studeerde hij in Zoeterwoude en theologie te Diest. In 1955 belandde hij in Maaseik, ondeewees hij in het College van de Kruisheren Latijn en Godsdienst. Dat deed hij 9 jaar tot zijn aanstelling op 1 september '64 als kapelaan van de St.-Catharinaparochie. In 1973 werd hij pastoor van deze Parochie totdat hij op 1/10/'82 aangezocht werd om dezelfde functie over te nemen in de Kruisherenparochie te Runkst en tevens rector te worden van de kleine Kruisherenkloostergemeenschap aldaar. In Maaseik was E.H. Overbeek zeer actief in het verenigingsleven. Zo was hij onder meer proost van de K.W.B. - K.A.V. - A.C.V. - K.B.S. - Christelijke Mutualiteiten, Scouts en Gidsen. Verder was hij lesgever van verloofdecursussen en behoorde hij tot de pastorale animatoren in Kinrooi en Maaseik. Door de jaren heen was E.H. Overbeek een bekende figuur geworden in Maaseik.

Op zaterdagavond 9/10/1982 werd in de St.-Catharinakerk te Maaseik een afscheidsdienst geconcelebreerd door pastoor Overbeek, deken Olaerts, prior Kreuwels van de Kruisheren, kapelaan Housen en pater Hex.

Tijdens de mis werden stemmige liederen gezongen door het parochiekoor - Jos Janssen speelde het orgel. Het Maaseiker a Capellakoer verzorgde enkele liederen tijdens de communieuitreiking. Deken Olaerts dankte in het geleghedswoord de parochianen voor de samenwerking die ze betoonden zowel met pastoor Overbeek als met de hele parochieoverheid. Hij dankte ook pastoor Overbeek voor al het goede dat hij voor de Maaseiker Parochianen in dienst van de Heer kon doen.

In zijn afscheidswoord zei pastoor Overbeek: 'Ik zal Maaseik nooit vergeten'. Hij bracht ook hulde aan de kruisheren 'aan wie ik heel veel te danken heb' zo zei hij. Verder ook aan de parochiegeestelijkheid met wie hij een voorbeeldig team kon vormen en tenslotte aan de Maaseiker parochianen. 'Vooral het afscheid van de zieken en bejaarden', zo zei hij nog, valt mij erg zwaar. Bij deze laatste woorden was pastoor Overbeek zichtbaar ontroerd. Na de Mis had in het Parochiecentrum een staande receptie plaats, die door heel veel mensen werd bijgewoond. Namens de Parochianen werd daar het woord gevoerd door Henri Vrinssen, voorzitter van de Kerkfabriek.

In een originele toespraak wees hij op de schakel, die pastoor Overbeek vormde in het geheel van de parochie- en decanaatswerking te Maaseik. Hij maakte tevens van de gelegenheid gebruik om een oprechte hulde te brengen aan het ganse team van parochiepriesters op wie Maaseik terecht fier mocht zijn.

Deken Olaerts, de vooruitziende denker, de bouwer, de moderne manager, de bescheiden diepgelovige werker, die zijn dekenij niet voor hem alleen wilde, maar deze wist om te bouwen tot een tehuis voor al zijn medewerkers, waar iedereen vrij in en uit mag gaan.

E.H. Overbeek, de 'Public Relationsman' van de parochie, de vlotte predikant, de fijnzinnige spreker, proost van zoveel verenigingen, de opbeurende troostbrengende ziekenbezoeker, groot in zijn eenvoud. En onze sympathieke kapelaan Housen, onstuimig in zijn jeugdig enthousiasme, de werker, die niet rust als hij zich ergens achterzet, tot hij het tot een goed einde heeft gebracht.

Daarbij betrok hij dan nog de onbetaalbare Catechesezuster Martine, die samen met voornoemd driemanschap een catechesewerking heeft uitgebouwd waar het bisdom nu jaloers op is.

Mijn bedoeling was, zo zei de Heer Vrinssen, van deze gelegenheid gebruik te maken om in de hulde aan pastoor Overbeek, al deze mensen te betrekken, en ook allen die in stilte hiermee samenwerken.

U ziet dat wij in onze parochie een fortuin hebben aan overtuigende geestelijke werkers, en daarom vind ik het zo jammer dat wij thans een schakel uit dit geheel moeten afgeven, zonder dat wij weten of en hoe die vervangen wordt. Toch mijnheer Overbeek mogen wij niet treuren. Op de eerste plaats moeten wij u en God danken voor de vele jaren die u met zoveel liefde en overtuiging tussen ons hebt mogen werken. Het schoonste deel van uw leven hebt gij aan Maaseik gegeven.

Wij kunnen niet anders dan u daar ontzettend dankbaar voor zijn. Wil ons vergeven als wij door onbegrip u soms teleurgesteld hebben. Onze beste wensen vergezellen u naar uw nieuwe Parochie en wij zijn overtuigd dat u het daar even goed en misschien nog beter zult doen dan in Maaseik. Eén vraag slechts: vergeet uw mensen van Maaseik niet in uw dagelijks misoffer. Tot slot hebben wij gemeend u als dank en aandenken van en namens al de parochianen dit geschenk tot afscheid mee te geven: een tapijt voor in uw werkkamer:

moge de warmte blijven uitstralen van de sympathie, die de mensen van Maaseik u toedroegen.

En een Micro-golfoven, die u moet toelaten als u zich eenzaam en alleen waant, een hartelijk hapje klaar te maken om er terug boven op te geraken. Wees ervan overtuigd, mijnheer Overbeek, dat de deuren van al de Maaseikenaren steeds voor u wagenwijd zullen openstaan en dat dit geen vaarwel is maar 'tot weerziens', nogmaals duizendmaal dank in naam van al de Parochianen van Maaseik en de beste wensen voor in uw nieuwe parochie.

Na deze toespraak sprak E.H. Overbeek in zijn bekende joviale stijl een dankwoord uit en werd er een aperitief aangeboden terwijl al de mensen afscheid gingen nemen van hun pastoor.

Op 6/11/1982 werd E.H. pastoor Overbeek plechtig geïnstalleerd te Runkst door de Hasseltse pastoor-deken Forier, namens Mgr. Heuschen. Een grote afvaardiging van Maaseik was ook hierbij aanwezig.

Henri Vrinssen

vijfendertig jaren werking van de culturele, geschied- en oudheidkundige kring

Gedurende 35 jaren, van 1947 tot 1982, heeft de Kring, onder de ononderbroken leiding van Pater Sangers, in het socio-culturele leven te Maaseik centraal gestaan. Zo'n dubbel jubileum diende op waardige wijze gevierd te worden. Het bestuur plaatste de plechtigheid op 19 en 20 november ten dele in het teken van één zijner voorkeurthema's, nl. een herdenking van de beroemdste Maaseikenaren, de gebroeders Van Eyck. De grote specialist ter zake, H. van de Perre, gaf aan de hand van een sublieme diamontage *een nieuwe kijk op Van Eyck*. Een sobere en smaakvolle tentoonstelling, opgezet door M. Hendrickx, G. Mersch en Pater A. Wieërs, illustreerde enkele thema's uit de Van Eyckproblematiek bij middel van materiaal afkomstig uit de zgn. Van Eyckbibliotheek, d.i. een verzameling boeken, publicaties en krantenknipsels, door de Kring bijeen gebracht en onlangs aan de stadsbibliotheek overgedragen. Op die wijze, kon de Kring, op grond van éne concrete realisatie, het bewijs voorleggen van zijn blijvende inzet voor het behoud en verrijking van het Maaseiker patrimonium.

Het eigenlijk jubileum bestond uit een drieluik: een plechtige Eucharistieviering ter herdenking van de overleden bestuursleden; een receptie waarop provinciale en stedelijke overheden vertegenwoordigd waren; tenslotte een feestlunch, tijdens dewelke in gelegenheidstoespraken de *historiek*

van de Kring door secretaresse Marcella Raets en zijn *grensoverschrijdende relaties* door J. Knoors voor Nederlands-Limburg en door J. Peters voor de Duitse Zelfkant werden belicht. Aan het einde van het diner werd aan Pater Sangers het herinneringsboek, samengesteld uit bijdragen van verschillende bestuursleden, overhandigd *als een soort bloemlezing uit de rijke oogst die Pater Sangers hier te Maaseik en omgeving heeft gezaaid en tevens als een dankbaar aandenken aan 35 jaren ononderbroken voorzitterschap*. Al die tijd immers was Pater Sangers initiatiefnemer en stimulator binnen de Kring, in die mate zelfs dat haast elke Maaseikenaar beide begrippen volledig met elkaar associeert. Terecht oordeelde R. Janssen dat *de huidige bloei, evenzeer de internationale uitstraling en niet in het minst de veelzijdige aanpak van de Kring terug te brengen zijn tot het fenomeen Sangers*. Met zijn ruime belangstelling voor al het menselijke en zijn diepe gehechtheid aan het Maaslands erfgoed is de Kring als het ware de weerkaatsing van de persoonlijkheid Sangers.

Om beter rol, taak en dimensie van de Kring te omschrijven, keren we even naar het stichtingsjaar van de Kring terug. Maaseik was nauwelijks zijn bijna middeleeuwse kleinschaligheid ontgroeid. In de gesloten wereld van een overwegend autochtone bevolking, waarin familiespanningen en politieke passies ongeoorloofde afmetingen namen, had W.O. II door collaboratie en repressie verse, moeilijk te helen wonden geslagen. Meningsverschillen inzake de koningskwestie en de dreigende schoolstrijd hitsten de gemoederen verder op. In dat klimaat van verbittering en onverdraagzaamheid reikte Pater Sangers de hand over de kloof heen aan zijn collega atheneumleraar G. Renson om gezamenlijk een neutrale Kring op te richten waarin beide onderwijsnetten vertegenwoordigd zouden zijn en die bijgevolg als een pluralistische volksschool kon fungeren tot algemene verheffing van het cultureel peil van de Maaslandse bevolking. Tijdens de stichtingsvergadering werden volgende fundamentele objectieven vastgelegd (cfr. *Historiek van het ontstaan van de Kring* door G. Renson in jubileumboek, p. 14):

- 1 *een algemene culturele werking... met de uitdrukkelijke wil... kennis aan de medemens mede te delen in de ruimste zin van het woord.*
- 2 *op het niveau van de werking van de hogeschooluitbreiding.*
- 3 *pluralistisch gericht... zonder politieke opinies te kwetsen.*
- 4 *verwezenlijking van concrete realisaties, o.m. reorganisatie van het museum.*

Zo'n initiatief was ver op zijn tijd vooruit en dus gewaagd. Tegenkanting kon niet uitblijven. Pater Sangers werd door zijn religieuze overheid ter verantwoording geroepen en met overplaatsing bedreigd, maar vond gelukkig steun en bescherming bij een ruimdenkende deken Spits-zaliger. Zo kon de samenwerking tussen beide historici verdergaan. Dank zij hun onstuitbaar enthousiasme, hun ruime kennis en hun meeslepende wel-

sprekendheid kwam de Kring spoedig van de grond en begon zijn culturele uitstraling over het omliggende Maasland (cfr. Tijdsbeeld van Insp. Heidendael). In het begin der vijftiger jaren viel G. Renson aan de leiding weg, maar Pater Sangers bleef. Onverpoosd werkte hij aan de verdere uitbouw van de Kring. Onder zijn rustig maar bezielend voorzitterschap groeide de Kring uit van klein lokaal gezelschap tot internationale vereniging van formaat: 244 leden waarvan een klein hondertal buitenlanders (Nederlands-Limburg en Duitse Zelfkant).

Voor een grondige evaluatie van de geleverde prestaties verwijzen we naar het *Overzicht* van M. Raets in het gedenkboek. Hier beperken we ons tot grote lijnen. De Kring hield 300 lezingen op het hoogste niveau, organiseerde jaarlijks een achttal excursies in de Euregio, bezocht alle grote internationale tentoonstellingen, richtte cursussen in inzake antiek en gidsenopleiding, realiseerde prestaties inzake monumentenzorg, kerk-schat, historische bibliotheek, stadsmuseum en -archieef, stimuleerde de Interlimburgse idee en samenwerking.

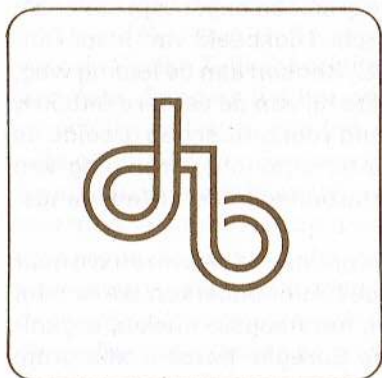
Zijn taak is evenwel van blijvende aard, want cultuur en wetenschap evolueren voortdurend door het ontstaan van nieuwe behoeften en het opduiken van nieuwe inzichten. De reiscommissie heeft nog gebieden die op exploratie wachten. Nog steeds blijft Maaseik verstoken van een degelijke monografie, *die het politieke, economische, sociale, culturele, religieuze, militaire, demografische en mentale verleden vanaf de stichting van de stad tot op heden tot onderzoeksterrein heeft*.

(R. Janssen in jubileumboek: *Bouwstenen*, p. 44). De gemeentefusie, waarin Maaseik betrokken werd, schept nieuwe problemen in het behoud van het cultureel patrimonium. Om al die redenen wenst de Culturele Kring zijn werking verder te zetten en roept hij op tot vernieuwde belangstelling vooral onder de jongeren. In zijn verder streven blijft hij trouw aan het basisprincipe van het pluralisme als de veiligste waarborg tegen corrupt partijbelang en minachtende kortzichtigheid. Pluralisme steunt op eenvoud en waarachtigheid. Het veronderstelt openheid, verdraagzaamheid en ontvankelijkheid. Het is bijgevolg de essentie zelf van Vrede, Humanisme en Democratie en blijft te allen tijden de ideale voedingsbodem voor de Cultuur. Daarom wenst de Kring onder de kundige en onmisbare leiding van Pater Sangers in die geest verder te ijveren ten bate van Maaseik en zijn bevolking.

Gilbert Minten

wist ge dat?

Op zaterdag 29 januari 1983 is er in 'Achter Olmen' de ganse dag een internationale ruilbeurs. Alle verzamelaars en andere geïnteresseerden. Datum noteren en allen daarheen.

stedelijke openbare bibliotheek

1. Nieuwe openingsuren vanaf 01.01.'83

Crisis overall!

Ook het openbare bibliotheekwerk blijft in deze barre tijden niet buiten schot.

De nationale overheid heeft ook hier op een drastische manier roofofbouw gepleegd.

In een beslissing van de Vlaamse Executieve wordt het nog erg jonge decreet op het openbaar bibliotheekwerk behoorlijk afgeslankt.

Zo wordt o.a. op de jaarlijkse aangroei van de collecties gesnoeid met 20%, terwijl de opgelegde beperking betreffende de lezersbijdragen wordt geschrapt. Het beginsel, de bibliotheek als basisvoorziening te beschouwen, zodat iedereen er zonder drempel gebruik van moet kunnen maken, wordt aldus op de helling gezet.

Gelukkig hebben zowel de adviescommissie als het beheersorgaan van de plaatselijke bibliotheek, de rol van de bibliotheek t.a.v. de bevolking begrepen - ruim 6000 ingeschreven leden maken gebruik van de bibliotheekvoorzieningen in de fusiegemeente Maaseik - zodat er ook in 1983 in de jeugdafdeling, geen lidgeld gevraagd wordt en het lidmaatschap in de volwassenenafdeling tot 50,- Fr. beperkt blijft, terwijl het ontlenen van boeken verder kosteloos geschiedt. Wel zal de hoofdbibliotheek vanaf januari 1983 's zondags gesloten zijn. De uitgaven voor brandstof die in de bibliotheek zoals elders, momenteel zwaar doordrukken op de werkingskosten, zullen hierdoor behoorlijk verminderen. Meteen is Maaseik de laatste in de rij van de acht voltijds werkende hoofdbibliotheken in Limburg, die 's zondags haar deuren zal sluiten.

In een vooraf gehouden enquête onder een groot aantal bibliotheekbezoekers blijkt, dat een zondagsluiting slechts voor enkele gebruikers problemen zou kunnen scheppen. Uit de vraag waarom zondagbezoekers juist deze dag verkiezen blijkt, dat velen onder hen ook op andere dagen van de

bibliotheekdiensten gebruik maken.

Bij verdere analyse komt aan het licht, dat naast redenen van familiale aard en studieredenen, het zondagbezoek bij de grote meerderheid op gewoontevorming stoelt, zodat overschakelen naar een dag in de week probleemloos kan gebeuren.

Door het wegvallen van de zondag, zouden vooral studenten die tijdens de week buiten Maaseik vertoeven, onvoldoende aan hun trekken komen. Hieraan wordt tegemoet gekomen door de bibliotheek op zaterdagvoor- en -namiddag toegankelijk te maken.

Ook wordt het aantal openingsuren in de volwassenenafdeling van 30 u tot 40 u per week opgevoerd en zal in deze afdeling buiten vijf avonden ook tijdens drie voor- en vier namiddagen en 's woendags non-stop van 9 u tot 20 u ontleend kunnen worden.

Volgt hier het uitleenrooster zoals het vanaf januari 1983 van toepassing zal zijn.

Hoofdbibliotheek

Dagen	Volwassenen	Discotheek	Jeugd
Ma.	13.00-20.00 u	16.00-19.00 u	16.00-19.00 u
Di.	16.00-19.00 u	16.00-19.00 u	16.00-19.00 u
Wo.	09.00-20.00 u	15.00-20.00 u	13.00-16.00 u
Do.	16.00-19.00 u	16.00-19.00 u	16.00-19.00 u
Vr.	09.00-12.00 u 13.00-20.00 u	16.00-20.00 u	16.00-20.00 u
Za.	09.30-16.00 u 13.00-16.00 u	09.30-12.30 u	09.30-12.30 u
Zo.	--	--	--

Cultureel Centrum

Dagen	
Ma.	16.00-18.00 u
Di.	--
Wo.	14.00-16.00 u
Do.	--
Vr.	--
Za.	14.00-16.00 u
Zo.	--

Zoals u uit deze rooster kan aflezen zijn de openingsuren grondig gewijzigd en dienen gebruikers die gelijktijdig boeken en grammofoonplaten wensen te ontlenen er rekening mee te houden, dat de openingsuren van de verschillende diensten niet volledig samenvallen, gezien de discotheek slechts 21 u toegankelijk is.

Het aantal openingsuren van de bibliotheek in het cultureel centrum blijft ongewijzigd. Wel dient er opgemerkt, dat de uitleenzitting op maandag, voorheen van 17 u tot 19 u, vanaf 1983 plaats heeft van 16 u tot 18 u.

2. Eindwerken

Naar het voorbeeld van vele voorgangers stonden ook dit jaar enkele afgestudeerden een exemplaar van hun eindwerk af aan de stedelijke bibliotheek, waarvoor langs deze weg onze dank.

Wij hopen dat anderen hun voorbeeld zullen volgen en hun 'gewrocht' aan de bibliotheek zullen bezorgen, ten gerieve van toekomstige 'lotgenoten' en andere geïnteresseerden.

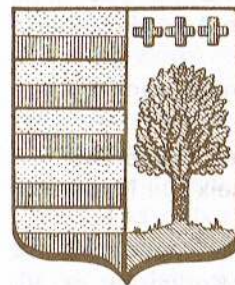
- Corstjens Yvonne: Enkele aspecten van de socio-economische evolutie van Limburg van 1970 tot heden.
Gent, Hoger Inst. voor Bedrijfsopleiding en Public Relations, 1981-1982.
- Daemen Mariet: Fictiongebruik in de Openbare Bibliotheek. Een onderzoek naar het gebruik van fictionliteratuur in zes Limburgse Openbare Bibliotheken.
Antwerpen, Sted. Techn. Leergangen voor bibliotheekwezen, 1981-1982.
- Mergéay Jella: Neeroeteren-Opoeteren: kritische analyse van het aanbod aan postkaarten en de relatie van dit aanbod tot de toeristische bezienswaardigheden van deze gemeenten.
Hasselt, Rijkshogere Tech. School voor Toerisme, 1981-1982.

M. Daemen

wist ge dat...

Herman Walschaerts de samenstelling verzorgde van een geslaagde schooltelevisie-uitzending over ons dierbaar Maasland onder de sprekende titel: 'Hoe groen was mijn dal?'

In video-opname zeer geschikt voor schoolgebruik en andere educatieve doeleinden.

maaseiker nieuwsbrief (3)

Van een toerist uit Sittard kreeg ik het verwijt: 'Hoe is het mogelijk, dat het mooie, stille Capucienplaatske nog niet zo lang geleden verdween uit Maaseik!' Ik moest mij schamen, zei hij. En ik deed het ook!

Hoe zag het er uit? Bernard Claassens z.g. tekende mij, tijdens een bezoek, dat ik hem bracht in Eisden, een schets van de vroegere toestand. Als u de tekening bekijkt ziet u van links naar rechts:

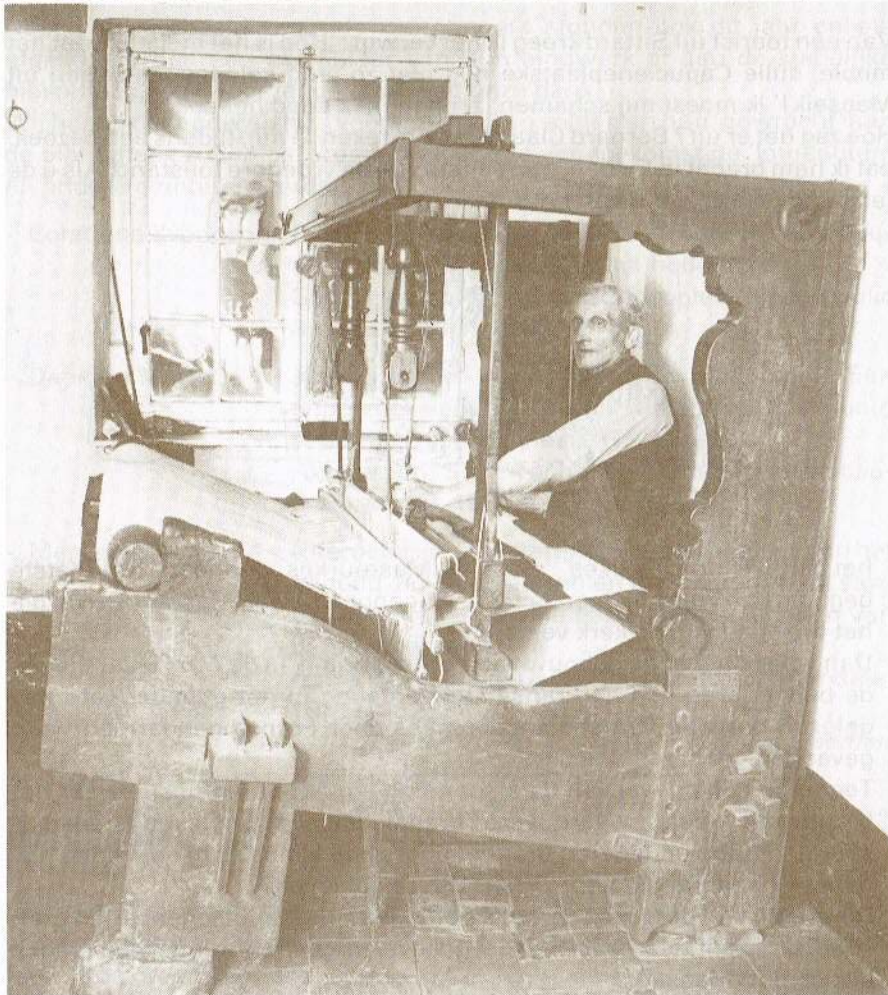
- het huis 'Op de Trepkes', waar de Masœurkes woonden. Het laatste begijntje (zo werd zij door de mensen genoemd) was Masœur Drieka, die het lijnwaad van de kerk verzorgde.
- Dan volgde het hoge gebouw van de afspanning 'In de Zon', waar tijdens de bange jaren van de Franse Omwenteling in het geheim werd mis gelezen en waar Kruisheer Coopmans door Franse gendarmen werd gevangen genomen.
- Tegen de hoge gevel van de afspanning lag het brandhuisje, waar het brandweergerief bewaard werd: brandladders, brandhaken (stadsmuseum), houten en lederen brandemmers (stadsmuseum) en de nog primitieve handbrandspuiten. Waar zijn ze gebleven?
- De artistieke voorgevel en het torentje van de Capucienkerk waren vanaf de straat zichtbaar: met het goedverzorgde vóórtuintje, een unieke blik op oud-Maaseik.
- Het reusachtig stenen huis rechts naast het voorhofje (met in de gang grote zwarte en witte marmeren plavuizen) werd bewoond door de

orgelbouwer Van Dinter, de vader van Clement Van Dinter (die op de tram naar Weert verongelukte) en de grootvader van Arnold en Pierre Van Dinter.

- Naast het huis Van Dinter lagen enkele lagere rentenierswoningen.

Enkele feitjes brachten mij opnieuw terug bij het oude weefgetouw van Hubert Binjé (1852-1931), de laatste wever van Maaseik (De Maaseikenaar, 1982, nummer 2, blz. 13-15)

Vooreerst het overlijden van zijn dochter Elisabeth Ida (19 jan. 1895 - 14 juli 1982), die het ouderlijk huis bewoonde op de Kleine Kerkstraat, nr. 26.

De laatste wever van Maaseik en zijn geliefd weefgetouw.

Op aandringen van Gust Daniëls schonk zij het oude weefgetouw (ca 1600) aan de stad Maaseik alsmede enkele weefsel.

In 1970 pronkte ons weefgetouw op een expositie van Belgische kunst en nijverheid in Montreal (Canada) en in 1974 werd het vakkundig gerestaureerd door de Limburgse weefdeskundige Pierre Schunck uit Schaesberg. Wij moeten Elisabeth Binjé dankbaar blijven gedenken als een weldoenster van ons stedelijk museum.

Vervolgens ontvingen wij in dank van Mevrouw Elly Cockx-Indestege (Ninoofse steenweg 5, 1710 Dilbeek) een aantal kunstfoto's, gemaakt vóór de oorlog door de Maaseiker fotograaf van naam: Adri Koekkoek, die woonde op de Eikerstraat nr. 66. In die verzameling, een gift van Albert Verheyden (Kleine Gentstraat 21, 9820 Sint-Denijs-Westrem), bevinden zich vier grote kunstfoto's van Hubert Binjé, waarvan wij één, verkleind, hier bijvoegen.

Mijn vriend Bernard, die zielsveel van Maaseik hield, zuchtte: 'De oude wallen met hun reusachtige olmen, waar men zo rustig kon wandelen en brevieren, waarop de schilderachtige huisjes stonden van de touwslagers, werden ontdaan van hun bomen en gelijk gemaakt, want Maaseik moest boulevards hebben!'

Toch blijft Maaseik het mooiste stadje van het Maasland!

W. Sangers, o.s.c.

wist ge dat?

De V.V.V.-infodienst Stad Maaseik met grote middelen een breed toeristisch initiatief lanceert onder het motto: Weekend Antiek Maaseik, even iets anders

Beoogd wordt vele, vele toeristen van overal voor een vierdaags verblijf te Maaseik aan te trekken in de paas- en zomervakantie. Men speelt in op het Europees jaar van de Barok, met cultuur, historie, antiek en toerisme in één pakket. Secretariaat en alle inlichtingen, Markt 1, 3680 Maaseik.

D.F.-Ciné-club wil ook in 1982/1983 een druk filmprogramma afwerken. Voor begin 1983 zeker volgende data en films onthouden.

Donderdag 10 januari 20.30 u.: 'Coup de Torchon' regie: Bertrand Tavernier

Donderdag 24 februari 20.30 u.: 'Passione d'Amore' regie: Ettore Scola (1981)

Donderdag 17 maart 20.30 u.: 'Deutschland Bleiche Mutter' regie Sanders Brahm (1980).

Jaak Bergers

uit de oude doos

Onze hartelijke dank aan de Heer François Verlaak, Weertersteenweg 191 in Molenbeersel van wie wij de hieronder staande foto ontvingen. Heel wat oud-spelers en supporters van M.F.C. zullen zich de Heer Verlaak nog wel herinneren als één der top-aanvallers van deze ploeg.

De foto werd genomen op het vroegere voetbalterrein van Maaseik dat gelegen was op de plaats waar thans de Korporaal Kubben Kazerne staat, en wel ter gelegenheid van de wedstrijd Maaseik-Mechelen Sport die werd gespeeld op 6 oktober 1929. De wedstrijd werd trouwens door Maaseik gewonnen met 2-1.

Beneden v.l.n.r.: Jean Peymen (+), François Verlaak, Jan Aendekerk, onderwijzer van Aldeneik (+), de zoon van fotograaf Koekoek die op de Eikerstraat woonde, Willem Smits.

Boven v.l.n.r.: Guillaume Frenssen (+), de zeer modieus geklede Jozef Raemaekers, nu wonende in Maasbracht, Jan Raets, nu in Opglabbeek, Jef Slaets (+), Lefèvre, Henri Strijckers, Jeang Janssen, Fernand Evers, bankier op de markt, (+), Pol Timmermans, Jean Goyens (+), Lom Bervoets en Doelke Dalemans, wonende aan de Eikerpoort (+).

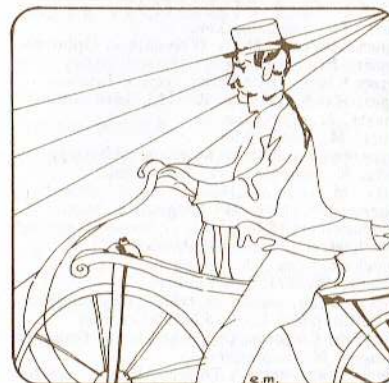
Een prachtige foto die ons sportief Maaseik toont, meer dan een halve eeuw geleden.

Aangaande de foto in ons vorig nummer graag deze rechtzetting. De dame was niet Mathilde Voorjans, maar Helène Moors. Van Mevrouw Verlaak-Bas vernamen wij dat deze foto genomen werd ter gelegenheid van de onafhankelijkheidsfeesten van 1930.

Martin Boonen

maaseiker rariteiten

Van de Heer André Ost ontvingen wij een merkwaardige rariteit en wel een telefoongids van 1932. Oudere stadsgenoten zullen met belangstelling bepaalde bladzijden van dit 50-jarig boek lezen, die zoveel herinneringen oproepen. Voor de anderen hebben deze bladzijden een documentaire waarde vermits zij ons een glimp tonen van bepaalde aspecten van het leven in onze stad een halve eeuw geleden.

Daarom drukken wij hieronder de bladzijden af met de toenmalige Maaseiker abonneenummers.

Ter informatie nog dit: op dit ogenblik zijn er te Maaseik 2435 nummers.

Martin Boonen

MAESEYCK

1519

260 Versmissen, J., beurre, Pont-à-Celles.
45 Vyvermans, A., ag^t Centr. & B^uo Agric., Pt. à C.
151 Wargny, J., entrepeneur, Obaix-Buzet.
241 Warnon, Ch., marchand-tailleur, Viesville.
253 Wéry-Tournay, Oscar, fermier, Râves (Sart).
141 Willame, L., constr^r cycles, Gouy-lez-Piéton.

MAESEYCK

Midden en openbaar kantoor : Statie
Bureau central et public : Station
Abonnements - Rekenplichtigheid
Abonnements - Comptabilité

7-23

Hasselt.

25 Aendekerk, J., m^d-boucher, hôtel Terminus.
69 Algemeene Bankvereniging.
57 Banque de Bruxelles, agence.
18 Banque Centrale du Limbourg.
155 Banque de l'Est de la Belgique.
57 Banque de Hasselt, soc. an., agence.
112 Beckers-Dirkx, J., handelaar.
102 Beyens, Fr., coiffeur.
60 Broekmans, F., handelaar, Overbeke, 52.
96 Brug en Weg, Lommelaers, J., Hepperstr., 25
151 Id. De Busschere, L., conducteur.
17 Buurtspoorwegen (Nat. Maatsch.).

83 Café Billard Engelen, B., veehandel.
51 Café-Restaurant Van Eyck.
Eer Gelissen-Jacobs, Charles, Markt.
18 Centrale Bank van Limburg.
29 Chemins fer Belges (Soc. N^{le}), station.
17 Chemins de fer vicin. (Soc. Nat.).
101 Claessens, Jos., bijoutier, horloger. *
132 Colson, J., landbouwer, Eelen.
130 Cordie-Berghs, Fr., kachels, wasmach.
85 Corstiens, M., kol. waren, likeuren.
67 Corstjens, J., en Zoon, bier en limonade.
136 Croux, P., fruits, fourrages, pommes terre.
58 Dalemans-Boonen, P., Grootte Markt, 33.
114 Dalemans, A., opzichter.
73 Dandoy, Hub., notaire.
79 Daniels-Dupont, A., café Central, Graanbeurs
84 Deckers-Schroë, M., brouwerij, Eelen.
26 Deluyker Gebr., garage.
154 Deluyker, M., garage, café Vriendenkring.
46 Denis, J. en Zoon, drukkerij.
118 Deupoor-Voorjans, A., dames coiffeur.
153 Dillen, R., maalter, handelaar, Eelen.
24 Doctors in {Driano, J.
63 } Quix, J.-M.
146 geneeskunde / Vanderzijl, Th.
157 Electriciteitsdienst.
70 Engetra (soc. d'entrepr. G^{als} de travaux).
111 Erkens, L., handelaar, Eelen.
64 Esser-Beunen, Nic., autovoerder, Boschstr., 81
139 Fabry, H., meubelen, cafémeubelen.
106 Fabry, M., peinture.
78 Fabry, O., kachels, porcelein, émail. 19

- 121 Frenssen, Guill. en Zoon, koperslagers.
51 Garage Gelissen-Jacobs, Grand'Place, location d'autos, transports.
31 Garage Globe, Broekmans, G^e Kerkstr., 30.
51 Gelissen-Jacobs, Markt, autoverhuring, alle transporten.
10 Gemeentebestuur Eelen.
1 Id. Maeseyck.
13 Gendarmerie Maeseyck. (N: Hasselt).
9 Gessler, Karel, architecte communal.
71 Goyens, Godfr., bouwmaterialen.
66 Graux-Roex, H., cigarenhandel Réveil Héros
12 Gutschoven-Hacken, M., produits agricoles.
52 Henckens, L., kolenhandel, Geystingen.
37 Hendrix, gebr., mouterij, granen.
122 Hons, P. Mme W^{we}, Heerenlaak.
95 Hospitaal.
59 Hôtel du Chemin de fer, Theunissen-gez.
33 Id. du Commerce, r. Bois-le-Duc, 94.
31 Id. du Globe, Broekmans, H., Gr. Kerkstr., 30.
103 Id. de Vrede, Joosten, C. W^{we}, Markt.
141 Hotterbeekx, J., drukkerij.
21 Houben, B., pannenfabr., Aldeneyck, Maeseyck^{eb}
150 Humblé, Jean, notaris, Boschstr., 40.
23 Huysmans-Quix, F., fers et métaux.
36 Jacobs-Bosmans W^o en zonen, ijzer, kachels
16 Jans, J., groothandel in koloniale waren.
20 Janssen, H., eierhandel.
87 Janssen, J., eierhandel.
113 Janssen, J., eieren.
158 Janssen-Geerkens, N., handelaar, Eelen.
40 Jongen, J., groothandel, klompen, pantoffels.
42 Jonkergouw-Peeters, H., aannem^r openb. w^{ork}
129 Joyeux, V^{we} Jos., scierie de marbres 'l' Avenir
149 Kickens, M., agent van verzekeringen.
39 Konings-Huysmans, Ch., pasteibakker.
134 Koolen, H., menuisier, hôtel des Sources.
14 Kraewinkels, Ch., koperslager, Gr. Markt, 2.
47 Linsen, Pierre, Blindenhoek.
6 Maeseycker Weekblad, J. Hougaerts.
138 Meisjes Instituut.
61 Meulenaers-Daelmans, P., pâtissier.
89 Mober, H., suikergoed.
4 Moors, Ch., député permanent.
92 Moors, Jos., boucher, charcutier.
45 Nagels, L., avocat g^d, Wurfeld. (S).
22 Op de Kamp, J., scierie, porte Bois-le-Duc.
11 Opdekamp, Pierre, handelaar.
5 Peeters frères et sœurs, tissus en gros.
137 Peeters, Léon, handel margarine.
76 Peeters, R., handel bier en kool.
80 Peeters-Cordie, W^{we}, tabak en sigaren.
119 Pollenus, E., garage.
96 Ponts & Ch^{maes}, Lommelaers, cond^r. r. H^ooor 25
151 Id. De Busschere, conducteur.
124 Postes (perception).
124 Postontvangerij.
62 Poukens-Bartels, B., fourrages, engrais.
72 Powis de Tenbossche (baron), Eelen.
44 Raedschelders-Aerts, J., ijzerhandel, quincaill
117 Raedschelders, L., billards en meubelen.
15 Raedschelders, M., auto, moto, vélo, Glaswerk.
81 Roebroek, P., Kapelhof, Eelen.
152 Romen, J.-J. en Zonen, uitgevers.
116 Schaeken, J. et fils, vélos et accessoires.
147 Schaeken-Beyens, E., velo, motos, coiff^{es} dames
94 Schouterden, J., bier en limonade.
38 Schouterden, Th., veearts, brikkenbakkerij.
135 Schreurs, Albert, aannemer.
56 Schroé, Frans, handelaar, Eelen.
55 Schroé-Roebroek, F., Muchelen, Heppeneert
54 Schroé, Henri, landbouwer, winning Veer.
125 Schroyen, H., landbouwer, Heppeneert.
28 Scott, Th., pasteibakker.
107 Segers-Steyvers, M., « Welvaart », Ophoven
128 Segers, R., charbons.
90 Segers Klock (Oud Huis), opv. P. Linssen.
143 Segers-Raedschelders, W^{we} L., café, billard.
8 Smeets, J., entrepreneur.
105 Smits, M., eierhandel.
109 Snyckers, J., soldenh. leder, sportkleding.
148 Spitz, K., steenfabriek, Aldeneyck.
108 Spitz, M., pastoor, Deken.
29 Spoorwegen (Nat. M^o Belgische), statie.
115 Stoommelkerij (Samenw.), Ophove^g-Geysting^r
99 Stryckers, H., café, beenhouw^o.
97 Stryckers, Jos., koopman-slachter.
7 Stulens, Hubert, Boschmolen.
120 Tegels, Léon, semences trèfle, Geystingen.
127 Telen-Cuyppers, J., café, handel, eternit.
65 Ten Haaf-Cuijpers, Ch., electricien, Ophoven
41 Tilmans, M., aannemer.
126 Timmermans-Peters, Th., groothandel stoffen
123 Tonnaer, Jacq., machinefabriek.
32 Trines, M., veevoeder, scheikundige meststof.
86 Van Beygaerden, J., staatsveearts.
30 Van Bussel-Caris, J., molenaar, Eelen.
27 Vandeborn-Schreurs, G., landbouwmachien^t
2 Vanderdonck-Robyns, P., drukkerij.
142 Vandesande, Jos., café-restaurant.
74 Van Dinter, gebr. A. en P., koloniale waren
35 Van Esser, J., graanhandel.
77 Van Esser-Peters, O., handelaar, Ophoven.
88 Vanflorops, M., eierhandel.
82 Van Haelst, F., zaden, granen.
3 Van Hees, M., sigarenfabriek
53 Vanminsel, H., major, Aertspl., 5.
91 Vanstreels-Eggen, L., meubelmakerij.
19 Van Venckenray, P., Maas en Kempenbode
104 Verbeek, M., av. Roi Albert, 4-6.
93 Verbeek, H., radio-electriciteit.
48 Voets, L., aannemer, Aldeneyck.
100 Voets-Ryckers, P., Aldeneyck.
140 Voorjans sœurs, Grand'Place, 3.
43 Vrancken, B., gar., atel., loc. autos, camionn.
133 Vrancken, Jacq., molen, Wurfeld.
68 Wassenberg, A., zadelmakerij sportartikelen

MALDEGEM

Midden- en openb. kantoor: Statio 6-22
Bureau central et public: Station

Abonnementen - Rekenplichtigheid: Brugge
Abonnements - Comptabilité: Bruges.

- 224 Auto-taxis, Van Eetvelde-D'Haveloose.
21 Algemeene Bankvereniging, n.v.
132 Id.
25 Apotheek Jos. Lenssen, Eedenstr., 33.
80 Bank van Brugge, agentschap, Statiestr., 9.
80 Bank van Brussel, n.v., agentschap, Statiestr., 9.
10 Banque de Flandre et de Gand. (N: Ecclou).
93 Bauwens-Gryp, C., Balgerhoeke.
149 Bauwens, Prosper, notaris, St-Laureyns.
95 Bekaert, J., koopm. haar en vellen, Stroob^{we}.
26 Bekaert-Potvliege, M., Noordstr., 74.
18 Blomme, A., Noordstr., 105.
173 Blomme-Bafort, A., Noordstr., 16.
193 Blondeel, J., garage Universel, Westendestr.
81 Bollé, L., lood-en zinkwerk, gezondheidsinst
52 Borgonjon, A., aannemer, Noordstr., 60.

van helden en heldendaden

Blijkbaar heeft het de Maaseikenaar nooit aan heldenbloed ontbroken, en er zou een gans boekje te vullen zijn met het relaas van allerlei moedige daden waarbij het leven van medemensen werd gered. Doch laat ons bij deze laatste aflevering van deze rubriek een kleine greep doen uit de vele voorbeelden.

Op 7 november 1894 bemerkte Chrétien Rademaekers, 22 jaar en bediende bij de spoorweg dat er rook kwam uit het huis van Louis Sips, barbier op de Bosstraat. De jongeman drong de woning binnen en ontdekte er de ongelukkige Sips met brandende kleren op de grond liggend. De man had zijn petroleumlamp willen volgieten, doch was hierbij in brand geschooten. Haastig doofde Rademaekers de brand. Sips werd naar het hospitaal gevoerd waar hij 8 dagen later aan de gevolgen van zijn verwondingen overleed.

* * *

In 1905 ontving de drukkersgast Jacques Luysmans, geboren in Kinrooi in 1884, de medaille 2de klas, omdat hij een op hol zijnde paard aan de tramhalte tot stilstand wist te brengen. Dit met gevaar voor eigen leven.

* * *

In 1911 ontving Smits Jozef, Pierre, Jean, metselaar, geboren in 1886 de burgerlijke medaille 3de klas wegens een daad van moed en zelfopoffering. In april 1929 ontving dezelfde man de medaille 1ste klas, wegens het redden van het 10-jarige meisje Hubertine Vanwijck, dat in de modder in de stadsgracht bezig was te verdrinken.

* * *

In 1928 was het Henri Thijssen die vereerd werd met een medaille 2de klas en wel om volgende reden. Toen Henri Graux, handelaar in de Bosstraat, in zijn tuin bij de stadsgracht aan het werken was, geraakte hij door een plotse grondverschuiving in het water der gracht. Hij was reeds bewusteloos toen Thijssen erin slaagde de man op het droge te trekken.

Wij hebben met deze korte reeks over vergeten maar moedige daden van menselijkheid, alle stadsgenoten willen huldigen die ooit hun leven waagden om dat van hun medemens te redden.

Martin Boonen

wist ge dat?

Tante Mimien en het jeugdtonnel brachten met 'Trammelant in Trommelant' weer traditioneel een gesmaakt toneelfestijn met fris spel, knappe dansjes en heel wat ander kijkgenot. Zij namen ook deel aan een provinciale toneelwedstrijd. We zijn benieuwd naar de uitslag!

3 x 11 jaar jarig! Feestvierend H. Wammes tijdens de grootse academische zitting 14/11/1982.
Martin Boonen

stad maaseik

kalender feestelijkheden '83

8 mei	Noorderwijkkermis
19 juni	Stadskermis
14/15 augustus	Statiekermis
14/15 augustus	Wurfeldkermis
11 september	Aldeneikkermis
18 september	Heppeneertkermis
3 april	Venkermis
14/15 februari	Vastenavond
13 maart	Halfvasten
14 maart	Sint-Jozefsjaarmarkt
28 november	Sint-Niklaasjaarmarkt
27 mei	Avondjaarmarkt
woensdagvoormiddag	Wekelijkse markt

H. Beenders

dank aan
mevr. van heteren
welkom
mej. christel salaets

De naam Van Heteren is in het Maaseiker culturele verenigingsleven jarenlang een begrip geweest. Zo was de Heer Jan Van Heteren verschillende keren bij toneelgroep 'Van Eyck' een succesrijk gast-regisseur en Mevrouw Helen Van Heteren (bege)leidde 12 jaar artistiek en pedagogisch de Maaseiker Balletschool, beter en korter bekend als BAMA.

Honderden meisjes ontdekten samen met haar: eigen ritmische mogelijkheden, zin voor dans, muziek en expressie. Mevrouw Van Heteren bleef, ook midden het succes van moderne dansvormen, geloven in het klassieke ballet, dat zij als een onmisbare basis beschouwde van elke andere dansopleiding. Zij was een geboren pedagoog, die kinderen kon doen geloven in individueel kunnen en toch ook leerde **samendansen** in wonderlijke choreografieën, die anders en andere geïnteresseerden telkens weer verbaasden bij opendeurdagen, Sint-Niklaasfeestjes en publieke optredens te Maaseik en elders. Het feestprogramma bij het 10-jarig bestaan in mei '80 werd, mede dankzij de inzet en kundigheid van een grote schare medewerkers, een daverend succes. Over de Musical 'De Schilleman' wordt nu na jaren nog altijd met lof gepraat.

Om medische redenen moet Mevr. Van Heteren afscheid nemen van onze school. Mevrouw, dank voor al die heerlijke dansen die u met Maaseiker kinderen creëerde. Voor heel velen blijft u in dankbare herinnering de balletpedagoge met karakter en persoonlijkheid, hard en mild, bezorgd om stijl en artistiek peil. Intussen nam Mej. Christel Salaets uit Gruitrode de artistieke leiding van Bama over. Een dynamische, jonge aflossing van de wacht. Iedereen gelooft in haar, ook Mevr. Van Heteren ziet Bama onder haar leiding verder groeien.

De Maaseiker Balletschool hoopt ook in de toekomst ten voordele van de Maaseiker jeugd haar rol te kunnen blijven spelen.

Jaak Bergers

aw mezeiker leedsjes en gedichsjes

De heer Jaak Vancleef stuurde ons naar aanleiding van een foto van het ambt Sint-Eligius, in de Maaseikenaar jaargang 11 nr. 2, de tekst van het lied 'Is det den gein sjoëne ruujteriêj...'

Dit lied werd vroeger door de Heer Jules Block (van de Mäensj) gezongen tijdens het souper van het ambt St.-Ellooï, (smeden, goudsmeden en landbouwers), dat plaats had in het café-restaurant van Vankerkom-Golsteyn Louise in de Bleumerstraat.

Hier volgt, met enig voorbehoud voor de juistheid, deze tekst:

*Miêjne broeder Isidoor, dae wow ins ruujter wiëre,
mer omdet hae gei paerdsje haw, kos hae het noëts neet wiëre!
Moder pakde ne geitebok, en zat dao det menneke op!
Geitebok, mèt ei menneke op!*

*Refr.: Is det den gein sjoëne ruujteriêj?
Jao det is ein sjoëne ruujteriêj!*

*Miêjne broeder Isidoor, dae wow ins ruujter wiëre,
mer omdet er geine sabel haw, kos hae het ech neet wiëre!
Moder pakde ein kachelpiêjp, hông häöm die sjeif langs het liêjf!
Kachelpiêjp, langs het liêjf!
Refr.:*

*Miêjne broeder Isidoor, dae wow ins ruujter wiëre,
mer omdet er geinen helm haw, kos hae het ech neet wiëre!
Moder pakde de mèlspot, zat häöm dae op ziêjne kop
Mellekpot, op ziêjne kop!
Refr.:*

*Miêjne broeder Isidoor, dae wow ins ruujter wiëre,
mer omdet er gei kraegske haw, kos hae het ech neet wiëre!
Moder pakde de sjoêtelsplak, bông häöm dae om ziêjnen nak!
Sjoêtelsplak om ziêjnen nak!
Refr.:*

*Miêjne broeder Isidoor, dae wow ins ruujter wiëre,
mer omdet er gein spoeëre haw, kos hae het ech neet wiëre!
Moder pakde de woêrstepin, staak häöm dae aan de viersen in!
Woêrstepin aan de viersen in!
Refr.:*

*Miêjne broeder Isidoor, dae wow ins ruujter wiëre!
mer omdet er geine zaal haw, kos hae het ech neet wiëre!
Moder pakde ei moosblaad, staak het det ônger ze gaat!
Moosblaad, ônger ze gaat!
Refr.:*

*Miêjne broeder Isidoor, dae wow ins ruujter wiëre!
mer omdet er gein dikkeraasie haw, kos hae het ech neet wiëre!
Moder pakde de sjeurduur, hông häöm di-j van vâor ter vuur!
Sjeurduur, van vâor ter vuur!*

Refr.: Is

Jao

Tweemaal

'Hallo, hallo, minse', vervolgde dan de Heer Jules Block, 'het is nog neet gedoeën! Now zènge we nog ins alles achterein!'

*Geitebok, met ei menneken op!
Kachelpiêjp, langs het liêjf!
Mellekpot, op ziêjne kop!
Sjoêtelsplak, om ziêjnen nak!
Woêrstepin, aan de viersen in!
Moosblaad, ônger ze gaat!
Sjeurduur, van vâor ter vuur!*

*Is det den gein sjoëne ruujteriêj?
Jao det is ein sjoëne ruujteriêj!*

Om een einde te stellen aan de ontstane kakafonie, kwam de voorzitter van het ambt, de Heer Jean Sijbers, tussen met de volgende woorden: 'Minse, minse how mer op met det vrieëdig leweit, angers wuure we seffes allemaol zoe douf es eine pot!'

Kiele-wiele-wens

Men nam het handje van een peuter in zijn hand en met een gebaar alsof men geld gaf, werd gezongen:

*'Hiêj höbs-te gelsj,
gank nao de mèrt
koup ein kôw,
e stök van de lieëver,
e stök van de pens:
Kiele-wiele-wens.*

Het in de handpalm van het kind kletsen veranderde bij 'kiele-wiele-wens' in kietelen in het handje.

*Hout zaege,
Kanne vaege,
Klômpe make,
det ze krake,
sjaele knech
maak Truïke z'n klumpkes rech!*

Pier Lewi-j

*Pier Lewi-j van Dilse
haw nog gein krevât:
zie moder pakde de sjoêtelsplak
en bông dae rond ziene nak!*

Wie bezorgt ons nog 'aw Mezeiker leedsjes?

Tony Van Wijck

'groei van een dorp' te wurfeld 18 - 20 september 1982.

In het voorjaar van 1981 groeide bij het K.W.B. - bestuur van Wurfeld de idee om op een originele manier zowel eigen vereniging als Wurfeld in de kijker te stellen. De geschiedenis van Wurfeld als thema leek interessant en haalbaar. Gemotiveerd door de positieve reactie van velen, was men al vlug aan concrete plannen toe, en tegelijk ook aan echte problemen. Een geschikte plaats? Zaal Wilgenveld kon niet ter beschikking gesteld worden gedurende 14 dagen. Men wilde namelijk ook de schooljeugd de gelegenheid geven om kennis te maken met het verleden van hun eigen streek. Zo kwam men uiteindelijk terecht op het kasteel van Wurfeld en Vergelshof. Een titel voor de hele opzet was intussen spontaan geboren: 'De groei van een dorp'. Natuurlijk kon men hiermee alle kanten uit: geschiedenis, gebruiksvoorwerpen, verenigingsleven, kunstvoorwerpen e.d. Om alles zo veel mogelijk te houden bij Wurfeld, Gremelslo en Ven, werden de bewoners van het gehucht gevraagd of ze foto's, documenten, landbouwwerktuigen ter beschikking wilden stellen. De reactie was algemeen positief. Pas van dan af, d.w.z. vanaf einde 1981, kon definitief en concreet gewerkt worden. Een grote stimulans hierbij was de steun van de Culturele, Geschied- en Oudheidkundige Kring en de VVV van Maaseik. De tentoonstelling werd opgevat als volgt: in het kasteel documenten over de geschiedenis van het gehucht vanaf ± de 17de eeuw, onder de Franse Revolutie, foto's vanaf de jaren 1895 tot heden, de glasramen uit de oude kapel (1640), St.-Anna ten Drieën, een zilveren reliekschrijn van St.-Laurentius, beelden van deze patroonheilige van de parochie, en oud speelgoed. Buiten werd een keuken en een bakhuis weer ingericht zoals ze in de vorige eeuw gebruikt werden. Op Vergelshof werden alle mogelijke gebruiksvoorwerpen tentoongesteld van de boer, de smid, de klompenmaker, de slager... Ten slotte waren alle verenigingen van Wurfeld vertegenwoordigd met een eigen stand waarin ze hun groei en werking verduidelikten: St.-Ceciliakoor, kerkfabriek, zaalcomiteit, voetbalclub SLW, supportersclub, visclub 'De Geuf', landelijke en bedrijfs-gilde, St.-Laurentius-feestcomiteit, M.A.B. (Maaseik Altijd Beter), K.W.B. en K.V.L.V. Deze laatste zorgde ook voor de verkoop van pannenkoeken volgens aloud recept en een drankje.

Aansluitend bij deze tentoonstelling, die dus duidelijk ontstaan en groei van Wurfeld als (boeren)gemeenschap centraal stelde, organiseerde de Landelijke en Bedrijfs-gilde, in het kader van de Week van de Landbouw, opendeurdagen op Knoopshof. Een goed toeval dat beide gebeurtenissen in dezelfde week plaats vonden, zodat er een mooie overgang was tussen het landelijke leven van vroeger en nu.

De opening van de tentoonstelling werd gedaan door de Heer Burgemeester van Maaseik in bijzijn van de Heer Gouverneur van Limburg. Alle verenigingen

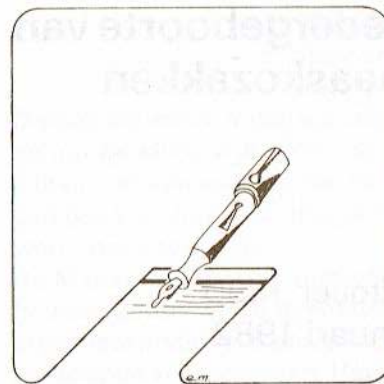
van Maaseik hadden positief gereageerd op de uitnodiging voor de opening, zodat er ongeveer 250 personen aanwezig waren. De tentoonstelling kreeg meer dan 2000 bezoekers en vele scholen maakten met hun leerlingen een uitstap naar Wurfeld: vanuit Maaseik, Neeroeteren en Stokkem.

Ter gelegenheid van deze tentoonstelling werd een boekje uitgegeven met de beknopte geschiedenis van Wurfeld, Gremelslo en Ven, een korte beschrijving van de verschillende verenigingen en organisaties van de parochie.

Gedurende meer dan een week stond Wurfeld in de belangstelling. Velen hebben kennis kunnen maken met de manier van leven en werken van vroegere generaties uit eigen streek. Vooral voor de jongeren bleek deze confrontatie erg zinvol en leerrijk. De K.W.B. van Wurfeld heeft op een originele manier de aandacht op zich willen vestigen. Als bovendien de bezoekers het de moeite waard vonden, menen we in alle bescheidenheid te mogen zeggen dat het een geslaagd initiatief was.

Tekst: Yolande de Fraipont - J. Vaesen

Foto's: R. Gijssels

maaseikenaren publiceren...

Kruisheer Donaat Snijders blijft vertellen. Zo verscheen onlangs van hem een tweede bundel 'Uchteravondvertellingen'. Hij bevat opnieuw een reeks (de eerste bundel verscheen in 1979) 'echt-gebeurde' verhalen over mensen langs de Maas. De schrijver blijft geloven dat de dag van heden de leerling is van de vorige. De bundel is een pretentieloze staalkaart van mensen, geen studie daarrond. Ondanks de crisis toch kopen! Contact-adres: D.S. Kruisheren Maaseik.

De Heer Harrie Kees, oud-leraar van St.-Jansberg, publiceert al vele weken in de Koerier zijn boeiend relaas over zijn verblijf destijds in Zaïre onder de titel 'Een Ex-koloniaal vertelt'. U herkent hem beslist op de foto én in de tekst. Zeker lezen, als informatie en stof tot (na)denken.

Nadat Thieu Corstjens vorig jaar een stedekaart van Maaseik tekende, heeft hij onlangs de stad Hasselt in kaart gebracht. Dank zij deskundig gemaakte luchtfoto's van Roger Maes is elke gevel en zijn de belangrijke gebouwen volledig uitgetekend. Voor deze historische uitgave werd gekozen voor een zwart-wit-druk waardoor deze fijne pentekening tot een waar kunstwerk is uitgegroeid.

De kaart werd gedrukt op Lana-papier, 220 gr. en meet 76 cm bij 56 cm. De prijs van de genummerde kaarten bedraagt 750 frank en van de ongenummerde slechts 350 frank.

Zij kunnen worden afgehaald bij Wim Corstjens, Kriekelsheuvel 87 te Maaseik.

Vermelden wij nog dat een kaartuitgave van Bree in voorbereiding is.

N.B. Stedekaarten van Maaseik zijn nog te verkrijgen in 'De Nootstal' en bij de Maaseiker boekhandelaars.

Jaak Bergers

de wedergeboorte van de maaskozakken

°25 oktober 1830

°31 januari 1982

De vele aanwezigen op de carnavalzittingen van het H.-Wammes keken steeds uit naar een eigen zanggroep van het 'vorstendom Maaseik', die in het Maaseiker dialect wou zingen. Immers zijn eigen taal horen, zelf in zijn eigen vertrouwde 'Modertaal' kunnen meezingen zal wel altijd een extra charme blijven behouden.

De mannelijke leden van het Maaseiker a-capellakoor (toen nog in de zaal van Eyck), de Kakedullen e.a. brachten zo in het verleden met succes reeds heel wat fijne liedjes.

Maar op 10 december 1981 vergaderden enkele 'dappere mannen' in het C.C. Achter Olmen. Ze zouden een muzikaal programma maken voor de volgende carnavalzitting. Het werd de stichtingsvergadering van de 'Meseiker Zang- en Bloesvereniging De Maaskozakken'. Deze naam wil tevens een groep Maaseiker helden uit de omwentelingen van 1830 herdenken. Dank zij de tekstdichters, de vele liederlijke repetities, maar vooral dank zij de muzikale capaciteiten en de enorme inzet van onze dirigent Theo Paredis en zijn muzikanten, doorstonden zij goed de vuurproef. Het publiek op de prinsenzitting liet zich meeslepen met:

Vaaaaaaaaaan Minsel...,

Op de mert van Mezeik,

Waat goën we doën met ne zaate Wammes?

Meseiker loch, e.a.

Het daverend applaus deed goed. Het was gelukt. Na dat succesrijk optreden stond ons besluit vast: We zouden doorgaan! Natuurlijk! Naast bestaande muziek met aangepaste tekst zouden we wel het repertoire uitbreiden met originele werken, maar ook met liederen uit de Maaseikse oude doos.

Achtereenvolgens traden we nog op

* door de straten van Maaseik op vastelaovens
maandig met apotheose op de mert van Mezeik
om 11 u.11,

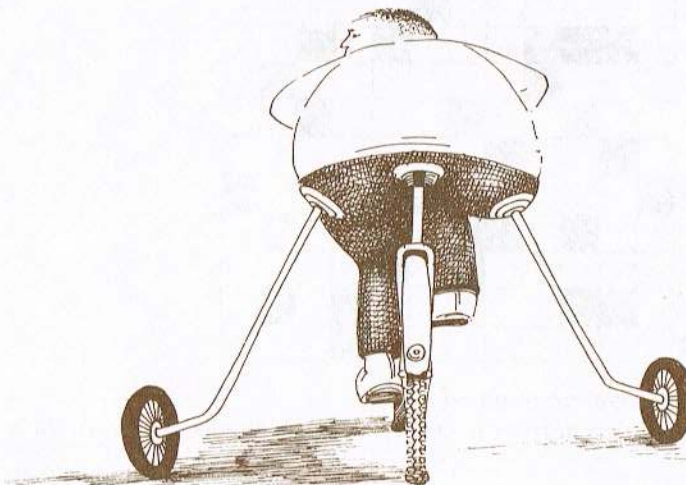
- * in Aldeneik op kermiszondag,
- * 10-jarig bestaan van buurtschap Van Eycklaan,
- * tijdens de Academische zitting van het H.-Wammes
b.g.v. 3 × 11-jarig bestaan.

Omdat wij menen dat we niet kunnen blijven optreden in geleende of gehuurde kledij zult u ons op de carnavalzitting van 15 januari a.s. niet alleen met een volledig nieuw programma kunnen horen. Wij verschijnen dan ook voor het eerst met onze eigen, fonkelnieuwe uitrusting. Daaraan wordt hard gewerkt.

De Maaskozakken zijn niet ongevoelig voor folklore, erfacht en andere heimatcultuur. Onze dynamische voorzitter André Bervoets werkte met grote deskundigheid, een zoektocht uit. De *Kozakkenrit* in en rond Maaseik stond open voor iedereen. Het traject van 23 km kon te voet, per fiets of per wagen, in één of verschillende etappen tijdens de maand augustus afgelegd worden. Bijna 200 rittenschema's werden afgehaald. Wij veronderstellen en hopen dat zeker nog meer gegadigden deze tocht in groep gemaakt hebben. Van de antwoordformulieren werden er 58 terug binnengebracht, zodat 19 personen in de prijzen vielen (14 winnaars behaalden meer dan 90% der punten). Uit de reacties blijkt dat men weer eens opnieuw heeft leren kijken naar en genieten van onze eigen omgeving: de Zanderbeek, de Bosbeek, het Duivelsbruggetje of het Leugenbruggetje, Oudenhof of Nieuwenhof en nog veel meer. De waardering was zo groot dat wij allen met een vragend oog naar onze voorzitter blijven loeren.

Als wij, Maaskozakken, deze waardering van de mensen van Maaseik en omgeving mogen blijven ondervinden, voelen wij ons goed beloond en zullen wij met plezier blijven verder doen.

i.o. Dominiek Frantzen

Sege

maaseiker kruiswoordraadsel

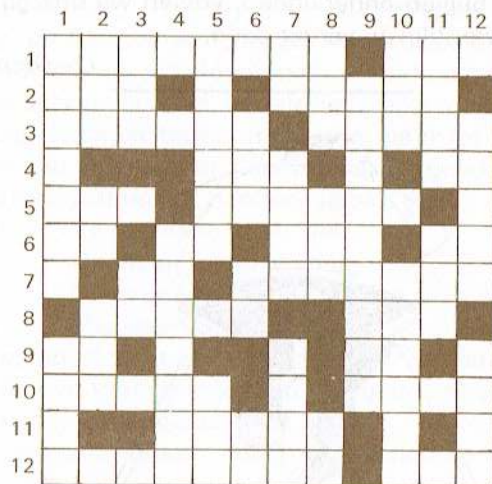
Opgelet, dit kruiswoordraadsel dient in het Maaseiker dialect ingevuld.

Horizontaal

1 kikker - ja (bargoens)	2 platte korf voor het zuiveren van granen - ajuin - eretitel in Spanje
2 klaar - persoonlijk	3 eerste drie letters in Afganistan - eerste letters van ons werelddeel
3 anders - laatste	4 inkrijgen
4 achterwerk - hij	5 das - plezier
5 Israëliet - afzonderlijk	6 soep - afkorting van Vlaanderen -en andere
6 voegwoord - 3e pers. enk. van eten - meervoud van aar pers. voornaamwoord	7 muzieknoot - teer - een hoovaardig iemand
7 voegwoord - onenigheid	8 Maaseiker meisjesnaam - meervoud van aar - persoonlijk voornaamw.
8 satan - zot	9 ruzie
9 wereldoorlog afk. - lage tij	10 hoofdonderwijzer van de 'Kes-sjoeël' - gebint
10 hemels wezen - lucht	11 als je - wittebrood
11 veel praten	12 armvol - intern. zeemansgroet.
12 toeristische trein - taai	

Verticaal

- 1 dakgoot - schoensmeer

Stuur je oplossingen naar volgend adres:

T. Van Wijck, Maastrichtersteenweg 11, 3680 Maaseik. De winnaars worden beloond

redactie

Jaak Bergers
 Martin Boonen
 Etienne Dehaese
 John Golsteyn
 Peter Graux
 Herman Hendrix
 Theo Koenen
 Erik Martens (emblemen en tekeningen)
 Pater Sangers
 Gerard Segers (cartoons)
 Mevrouw Theunissen-Aendekerk
 Tony Van Wijck

medewerkers

Léon Daniels
 't Rijmerke
 Dominique Frantzen
 Yolande de Fraipont
 J. Vaesen
 R. Gijsels
 Henri Vrinssen
 Gilbert Minten
 M. Daemen

Abonnementen (of geschenkabonnementen) steeds verkrijgbaar door storting op nr. 001-0678921-94 t.n.v. 'De Maaseikenaar', Venlosesteenweg, 3680 Maaseik, met vermelding: abonnement of geschenkabonnement voor (naam + volledig adres).

Benelux: 250.— fr.

Overige landen: 400.— fr.

Eind maart 1982 zal het volgende nummer van 'De Maaseikenaar' verschijnen. Mogen wij uw bijzondere aandacht vragen opdat alle teksten en mededelingen in het bezit zouden zijn van JAAK BERGERS, Maastrichtersteenweg 73, 3680 Maaseik, voor 10 maart 1982.

Alle ingezonden teksten dienen getypt te zijn.

Ieder auteur blijft verantwoordelijk voor het door hem ingestuurd artikel.

Geen uittreksel, afdruk of overname uit 'De Maaseikenaar' mag geschieden zonder bronvermelding.

Dank voor uw medewerking.